

**ESPOON KAUPUNGINMUSEO
7.3.2023**

Tilapalvelut-liikelaitos
Sara Welling
Kiinteistöisännöitsijä
PL 62
02070 Espoon kaupunki

Kaupunginmuseon arvio Nuuksion koulun kulttuurihistoriallisista arvoista

Nuuksion koulu sijaitsee Siikajärven kaupunginosassa, katuosoitteessa Heinästie 19. Nuuksion suomenkielinen koulu oli perustettu Histan kartanon isännän toimesta vuonna 1905 ja sen toiminta alkoi nykyisen koulun paikalla sijaineessa Histan kartanon rakennuttamassa pienessä puurakennuksessa. Koulu toimi yksityisellä rahoituksella aina vuoteen 1926, jolloin Espoon kunta otti koulun vastuulleen. Vanha koulurakennus väistyi uuden koulun ja siihen liittyvän asuntolasiiven alta vuonna 1952. Koulun suunnitelmat oli laadittu Maaseudun Rakennustoimiston tyyppipiirustuksen pohjalta pienin, lähinnä maastonmuodoista johtuvien muutoksien. Malli oli nimeltään Topi ja se on mitoitettu kolmelle opettajalle.

Nuuksion koulun toiminta lakkautettiin vuonna 2022 ja rakennus on ollut siitä asti tyhjiä. Koulualueella ei ole asemakaavaa. Vuonna 1997 vahvistetussa Espoon pohjoisosien yleiskaavassa koulutontin merkintä on julkisten palvelujen ja hallinnon alue PY.

Rakennuksen kuvaus

Koulurakennus on 1-3 kerroksinen, harjakattoinen U:n muotoinen rakennusmassa, joka sijoittuu loivaan luoteeseen laskevaan rinteeseen. Rakennuksen levollista arkkitehtuuria elävöittää rikas julkisivuaukotus ja erilaiset ikkunatyypit. Koulun alin kerros on osittain maanpinnan yläpuolella oleva kellarikerros.

Rakennusta lähestytään pistotietä Heinästien suunnasta, jonne avautuu yksikerroksisen luokkahuonesiiven sivu sekä kolmikerroksisen asuntolasiiven pääty. Koulun pääsisäänkäynti on näiden siipien nivelkohdassa, joka on hieman luokkahuonesiipeä matalampi. Nivelkohdan pitkä räystäs muodostaa sisäänkäynnin ylle katoksen, joka on tuettu aikakaudelle tyypillisillä vinoilla, hoikilla

teräspilareilla. Luokkahuonesiiven päähän liittyy salisiipi, joka rajaa takapihalle yhdessä asuntolasiiven kanssa pienen sisäpihamaisen alueen. Luokkahuonesiiven käytävältä on avattu sisäpihalle uusi, rampillinen kulkuyhteys lisärakennuksen valmistumisen yhteydessä.

Asuntolasiivestä aukeaa kaksi parveketta: toisen kerroksen asunnosta länteen sekä asuntolan porrashuoneesta pihalle. Parvekkeiden betonilaatat ja kaiteet ovat alkuperäiset, joskin huonokuntoiset. Rakennuksen kantavat rakenteet ovat tiiltä ja betonia. Julkisivuissa on vaalean kellertävä eristerappaus, sokkelin pintamateriaalina on ajalle tyypillinen liuskekivi. Kattomateriaali on punainen betonitiili. Ikkunat ovat ajalleen tyypilliset kaksilasiset puuikkunat.

Ulkoasun säilyneisyys

Rakennuksen ulkoasu on säilynyt hyvin. Massoittelu ja materiaalit ovat alkuperäisiä tai alkuperäisen kaltaisia. Ikkunat, parvekkeet ja parvekeovet ovat alkuperäisiä. Ulko-ovi on uusittu vanhan mallin mukaan. Sisäänkäynti salisiiven alaiseen kellaritilaan on katettu myöhemmällä rakenteella. Eristerappaus on tuonut ulkoseiniin lisää paksuutta, mutta ei ole muuttanut rakennuksen perushahmoa ratkaisevasti.

Sisätilojen kuvaus

Koulun opetustilat sijaitsevat ensimmäisessä kerroksessa. Luokkahuoneisiin ja saliin on käynti luokkahuonesiiven sivukäytävältä, josta avautuu näkymä takapihalle. Koulun salia käytetään sekä liikuntatilana sekä veistoluokkana ja höyläpenkit ovat nostettavissa saranoiden varassa seinälle. Höyläpenkit on uusittu 2010-luvulla, niiden seinälle nostomekanismi on alkuperäinen. Salin päädyssä leveät pariovet avautuvat luokkatilaan, joka on ruokasalikäytössä.

Koulun käytävän lattiamateriaalina on harmaa mosaiikkibetoni, jossa on musta kiviaines. Valettujen mosaiikkibetonilaattojen välissä on metallinauhat. Rakennuksen sisäovet ovat alkuperäisiä. Luokkatilojen lattiamateriaalina on harmaa vinyylilaatta, jonka alla on alkuperäinen lautalattia. Luokissa on vanhoja kiintokaappeja. Liikuntasalin lattia on alkuperäinen lautaparketti. Salin ja luokan välinen seinä on

molemmin puolin päällystetty sormipaneelilla, joka on myöhemmin maalattu.

Asuinsiiven ensimmäisessä kerroksessa sijaitsevat koulun keittiö sekä ATK-luokaksi muutettu kirjastoluokka. Kirjastossa on myös tilaan suunniteltu takka, jossa on kaartuva, seinään liittyvä rapattu kupu. Kirjastosta on käynti entisen asunnon tiloihin, joissa on nyt pieni opetustila, opettajien ja rehtorin huoneet sekä terveydenhoitajan huone. Näiden tilojen pinnat on uusittu 2000-luvun alussa: lattioiden on laminaatit ja seinissä lasikuitutapetit.

Asuinsiiven kellarikerroksessa sijaitsevat pesu- ja varastotilat ovat pääosin säilyneet huonejärjestelyiltään alkuperäisinä, samoin välitunti-wc:t, joihin on käynti ulkoa. WC-tilojen etuhuoneen lattiassa on alkuperäinen laatoitus. Asuntolasiiven porrashuoneen lattiamateriaali on mosaiikkibetoni ja takaseinä on maalattu voimakkaan punaisella sävyllä. Kaide on pyöreällä, hoikilla teräspinoilla jaettu, käsijohde on puinen ja lakattu. Toisen kerroksen kaksi asuntoa on yhdistetty. Asunto on ollut tyhjillään koulun lisärakennuksen valmistumisesta lähtien. Asunnossa on alkuperäisiä väliovia sekä paljon myöhemmin muutettuja pintoja.

Koulurakennuksen ikkunat ovat alkuperäiset valkoiseksi maalatut, kaksilasiset puuikkunat. Ikkunapenkit ovat valettuja ja säilyneet alkuperäisinä lukuun ottamatta koulukäytävää, jossa ikkunapenkit on päällystetty valkoisella keraamisella laattalla.

Sisätilojen säilyneisyys

Sisätilat ovat erittäin hyvin säilyneet. Pintamateriaalit ovat pääosin alkuperäisiä ja koulussa on säilynyt runsaasti vanhoja rakennusosia. Koululla on myös varastoituna joitakin koulun alkuperäisiä kiinteitä pulpetteja sekä alkuperäisiä 1950-luvun puutuoleja.

Nuoksion koulun kulttuurihistorialliset arvot

Nuoksion koulu on vuonna 2017 valmistuneessa Espoon kouluinventoinnissa arvotettu on arvotettu kaikkein korkeimpaan luokkaan. Arvotuksessa korostuvat koulun historiallinen merkitys sekä rakennuksen alkuperäisyys. Koulun rakennustaiteellisia tai kaupunkikuvallisia arvoja ei ole arvioitu aivan yhtä korkeiksi.

Inventoinnissa koulua kuvataan seuraavasti: *”Rakennus on erittäin edustava esimerkki maaseutumaiseen ympäristöön sovitetusta aikansa vähäeleisestä tyyppikoulusta. Se on alueen keskeinen julkinen rakennus, jonka ulkoasu on hyvin säilynyt. Eristerappaus on tuonut ulkoseiniin lisää paksuutta, mutta ei ole muuttanut rakennuksen perushahmoa ratkaisevasti. Sisätilat ovat erittäin hyvin säilyneet. Pintamateriaalit ovat pääosin alkuperäisiä ja koulussa on säilynyt runsaasti vanhoja rakennusosia. Koulu sijaitsee Histan kartanon mailla.”*

Nuoksion koulun historiallista merkitystä lisää sata vuotta koulukäytössä ollut pihapiiri, jonka vähät elementit kiinnittävät huomion aukean keskellä sijaitsevaan kouluun.

Edellä esitettyyn perustuen kaupunginmuseo katsoo, että Nuoksion kouluun ja sen pihapiiriin liittyy merkittäviä kulttuurihistoriallisia arvoja, joita tulee vaalia lupamenettyssä ja turvata mahdollisesti laadittavassa asemakaavassa asianmukaisilla suojelumerkinnöillä.

Jyri Vilja
intendentti
050 464 4816
Espoon kaupunginmuseo
WeeGee -talo
Ahertajantie 5
PL 3250
02070 Espoo